

Guia optimista per a republicans dubtosos

Oriol de Balanzó / @orioldebalanzo

Passats quatre mesos de l'1 d'octubre, la situació política catalana no podria ser més complexa: presos polítics, membres del Govern a l'exili, amenaces judicials sobre qualsevol polític (o persona) que persegueixi la independència com a objectiu polític efectiu. I, així i tot, més de dos milions de persones van sortir a votar en un referèndum i van ratificar la voluntat d'una part important de la població de Catalunya d'esdevenir, de ser una altra cosa. Va també pels que van votar "no" però van reafirmar la sobirania del poble català. Perquè **aquesta continua sent la discussió i pregunta de fons: és Catalunya un ens sobirà? Pot decidir sense permís d'altres?** Si la vostra resposta és "no", si no compartim aquesta base, és difícil que arribem a cap acord.

Si la vostra resposta és "sí, Catalunya és sobirana", aleshores probablement la qüestió és "i ara què"? La gent —perdoneu que sempre es diu "la gent" com si fos un tot homogeni; em refereixo als partidaris de la República en el sentit més ampli— continua amb una energia brutal a pesar de les circumstàncies i té ganes de ser protagonista. Però alhora hi ha una certa confusió i desorientació. Sobrevolen els "què podem fer?", "qui té raó?", "què estan fent els partits?", "tirem pel dret sense esperar?".

Hi ha una certa confusió i desorientació en el món independentista. Sobrevolen els "què podem fer?", "qui té raó?" o "tirem pel dret?"

Em sap greu: no hi ha una sola resposta ni una sola solució. De fet, **només hi havia una manera perquè tot plegat avancés de pressa: proclamar la República a l'octubre a partir del resultat del referèndum**. Acatar la llei catalana, aguantar i tirar endavant amb la gent al carrer. Les raons per no haver-ho fet són absolutament lloables i fins i tot comprensibles. Però encara fan més gran el puzzle de la República. De fet, la gran raó esgrimida per no fer efectiva la República és l'amenaça de violència extrema als carrers per part de l'Estat. Per tant, el pacifisme, en aquell moment, va "debilitar" la República. Però alhora cal tenir en compte que...

El moviment independentista és no-violent i pacífic

I així continuarà sent. Si aquests dos factors compliquen el mecanisme, benvinguda complicació. **No es pot construir una República catalana si no és amb la no-violència i el pacifisme com a base fundacional**. El problema és que davant tens un Estat espanyol que a) té el monopoli de la violència (directa i estructural) i b) només entén la política com un acte de "mascles": o em derrotes o et derroto. O tu ets més fort o ho sóc jo. I això ens col·loca en una posició de feblesa momentània. Quina resposta positiva podem donar a aquest fet? Que des de la no-violència el moviment 'indepe' no ha parat de créixer en els últims 10 anys. Si es convertís en violent, seguiria augmentant? Probablement, tot al contrari. En canvi, ara, qui és capaç d'afirmar que ja ha tocat sostre? Ningú.

Qui lidera l'independentisme?!

L'Estat ha interpretat malament tot el procés des de l'inici. Alguns polítics catalans també. Aquí no hi ha un líder messiànic que pugui dir: "Seguiu-me i jo us ensenyaré el camí". **Set anys de "procés" ens han ensenyat una cosa: no hi ha un sol líder**. No hi ha un home (sempre ha de ser un home?) que en un moment màgic farà que tot se solucioni i 'hop'! Ja tenim República. En tot cas, el gran 'líder' de l'independentisme han sigut els centenars de milers de persones que han empès

partits i han fet créixer les entitats sobiranistes perquè duguessin endavant l'acció política. La República serà la gent, així com l'independentisme ha crescut perquè la gent ha desbordat les costures de la cotilla estatal.

“Perquè manin ‘els mateixos’, millor ens quedem com estem”

Alguna vegada ho deueu haver sentit. A mi m'ho diuen amics votants d'en Comú o fins i tot del PSC. I tenen bona part de raó en l'argument. **L'independentisme només ha crescut quan ha deixat enrere el nacionalisme identitari** (encara ho és, en part) **i ha virat cap a l'esquerra**. No és cert que el debat “esquerra-dreta” hagi desaparegut. La realitat és que la majoria dels que ara creuen en la República ho fan perquè una Catalunya independent és l'únic camí possible a un canvi real. L'Espanya de les autonomies no ha satisfet ningú i els partits que s'han construït al voltant d'aquest projecte fallit (incloent-hi els catalans) estan condemnats a la desaparició. L'estructura col·laboracionista amb el règim del 1978 ha d'acabar petant per donar pas a un sistema democràtic com cal.

Un dirigent d'ERC em va dir un dia allò de “nosaltres no SOM independentistes; ESTEM independentistes”. Més enllà de la incorrecció gramatical, la idea està bé. L'Anna Gabriel ho va posar en uns altres termes: “La independència és una porta a una possibilitat de canvi”. O vaja, parafrasejant Joan Fuster: “Les ganes que tinc de deixar de ser independentista!”. Resumint-ho: **la independència no és la solució de tots els mals: és l'única possibilitat que tenim que hi hagi canvis de veritat encapçalats per la població**. I jo estic disposat que, en un altre marc, més lliure, més just i més obert, guanyi les eleccions qui decideixi el poble. Encara que no ho faci la meua opció. Diria que la democràcia era això.

“Siguem seriosos: la independència és impossible”

Aquest argument, típic de l'“statu quo”, no s'aguanta per enlloc. Llegiu tres pàgines d'“A hope in the dark”, de l'activista Rebecca Solnit (molt ben [traduït al català](#) per la Bel Olid, per cert) i arribareu a la mateixa conclusió. Amigues, les coses canvien. Potser no ho fan d'un dia per l'altre. Potser no tot va a la velocitat que voldríem; però, fins i tot en els moments més foscos, mireu enrere. No estem fent camí? No estem fent que de mica en mica les estructures que estremen les llibertats i el futur es debilitin? La resposta és SÍ. I la prova de l'afirmació és evident: **l'Estat espanyol és tan dèbil i està tan perdut que només té una arma ara mateix: la violència**. Les violències. Transgredir totes les normes i camuflar-les de judicatura i lleis per amagar el titular més evident del moment: estan perduts i no saben què fer. La pregunta que hem de traslladar als espanyols és: “Estareu disposats que l'Estat us acabi reprimint també a vosaltres només per mantenir la unitat d'Espanya?”. Potser la resposta és que sí. Aleshores tornem-ne a parlar.

Són les municipals, estúpid!

Al maig de l'any que ve coincideixen, el mateix dia, les eleccions municipals i les europees. Tornarà a ser un dia “clau” (oh, no! Un altre!). Segurament amb un panorama més aclarit (i possiblement amb més gent a la presó), aquesta data marcarà quines polítiques efectives podem portar a terme a Catalunya. La transformació del país tornarà a pivotar al voltant dels municipis. I en l'àmbit públic **l'única que ho està fent evident ara mateix és Ada Colau, que fa setmanes que fa campanya electoral**.

Anem a coses serioses?

“Què fan els partits independentistes ara mateix?”

Estimades, ara mateix no hi ha pla. Acatar, no pas acceptar, el 155 és el que té. Sí, i no fem trampes: anar a eleccions és acatar el 155. Deixar que les entitats socials no rebin els diners perquè l'Estat ens ha intervingut és acatar el 155. I no passa res. Han guanyat aquest moment. I no, **no hi ha un pla definit ni pactat entre les forces polítiques que ens dugui des de la situació actual a la plena consecució de la República**. Què fem, doncs? Construir-lo. Aquest pla ha de ser, sobretot, estratègic. La política catalana està molt acostumada a ser tàctica i reactiva. Malament. S'ha de pensar el camí en, com a mínim, tres àmbits d'acció.

a) **La defensa contra l'agressió de l'Estat**. Treure els Jordis, Forn i Junqueras de la presó. Saber quines eines tens mentre estiguis acatant l'ordenament jurídic espanyol, ara desbocat.

b) Decidir què es vol fer amb les institucions catalanes: quina és la seva missió en els pròxims anys? La Generalitat i el Parlament no tornaran a ser les d'una autonomia “normal”. Les institucions catalanes estan intervingudes ‘de facto’ des del 2012. Què anem a fer-hi exactament ara que sabem que no podem legislar (el TC ho tomba tot) ni gestionar amb llibertat els pressupostos? A parer meu, es tracta de **governar des de la resistència**. Les nostres institucions són nostres. I, tot i que mai més no tornarem enrere, n'hem de tenir les claus. Encara que sigui sota coacció.

c) **El llarg termini: com arribem a la República?** Quins passos s'han de seguir i sobretot, quina República volem?

Aquest darrer punt és l'essencial. La República serveix per a quelcom. La República ha de garantir les pensions (l'Estat espanyol ara mateix no ho fa i ningú no s'encarrega de recordar-ho), ha de garantir una sanitat pública universal i una estructura d'ensenyament públic lliure, laica i per a tothom (l'Estat no tan sols no ho garanteix, sinó que hi juga en contra). **La República ha de ser flexible i oferir possibilitats de governar de maneres diferents**, ha de ser transparent i ha de ser en definitiva un Estat de dret en majúscules. ‘Para todo lo demás’... l'Estat espanyol.

Algú està en contra d'aquests principis? Doncs això és la República. “Veneu” això i ho tenim tot a mà.

“La independència no te la valida Europa, ni un pacte amb Espanya: la independència te la validen les catalanes”

Perquè, contràriament al que alguns líders i opinadors pro independència han promulgat, la independència no te la valida Europa, ni un pacte amb Espanya (que algun dia arribarà ni que sigui per acordar la quitança econòmica): **la independència te la validen les catalanes**. Les del “sí” i les del “no”. Perquè, així com el ‘Brexit’ és una realitat perquè els que no el volien van acceptar el resultat, la Catalunya independent estarà avalada per aquells catalans que no la volen en principi. Si tu tens aquest consens (i crec recordar que el referèndum tenia una acceptació del 80%), la resta ja poden dir missa.

Durant els anys més durs d'aquesta crisi econòmica que no ha marxat, els grans gurus eren els economistes (recordeu allò de ‘poseu un economista/tecnòcrata en la vostra vida i no calen ni presidents’). Ara mateix, els advocats, penalistes i constitucionalistes són els reis de l'actualitat i dels mitjans. **Potser el que ens manquen són polítics**. Aquella gent que porta la legalitat al seu extrem per fer possibles les coses improbables. Tenim feina.

Oriol de Balanzó és guionista.